

Jaaroverzicht 2012

Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Kortom NBA	4
NBA Beleidsprioriteiten 2011-2013	6
Het jaar 2012 in beeld	20
Blik op 2013	32

Voorwoord

Reputatie en relevantie van het beroep van accountant staan centraal in de strategie van de NBA. De accountant moet zijn verantwoordelijkheid nemen en open staan voor de verwachtingen van het maatschappelijk verkeer, om ook in de toekomst verschil te kunnen maken. Dat betekent dat het gehele beroep zich in veel opzichten zal moeten vernieuwen: inspelen op nieuwe vragen rondom het geven van zekerheid, op nieuwe informatie- en communicatietechnologie en op een omgeving die kritischer oordeelt dan ooit tevoren. En last but not least, te waarborgen dat de kwaliteit van ons werk de toets van de maatschappelijke kritiek ruimschoots doorstaat. De speerpunten in het beleid van het bestuur richten zich op het vinden van een passend antwoord op dergelijke ontwikkelingen.

Vlak voor het einde van het verslagjaar is de discussie over de wettelijke regeling van het accountantsberoep afgerond en de nieuwe accountantswet aangenomen door de Eerste Kamer. Dat betekent dat NIVRA en NOvAA per 1 januari 2013 niet meer bestaan en de beroepsorganisatie zich nu ook formeel NBA mag noemen. De fusie zelf was een hamerstuk, maar toch heeft de wettelijke regeling van het beroep lang op zich laten wachten. Dat had alles te maken met twee amendementen die de verplichte roulatie van de accountantsorganisatie en de scheiding van controle- en advieswerk bij organisaties van openbaar belang betreffen. Inmiddels is de nieuwe wet van kracht en maakt de NBA zich sterk om daar goede uitvoering aan te geven.

In 2012 werd vanuit de NBA het eerder in gang gezette Plan van Aanpak voor het beroep verder uitgerold, inclusief verplichte cursusprogramma's op het terrein van ethiek en de professioneel-kritische instelling van de accountant. Door elf van de dertien grote accountantsorganisaties werd de nieuwe Code voor Accountantsorganisaties ondertekend; de praktische invulling daarvan is voor 2013 een punt van aandacht binnen de NBA. De kwaliteit van het beroep werd verder gestimuleerd door een aanscherping van het toetsings- en handhavingsbeleid en aandacht voor de toon aan de top; niet alleen bij cliënten, maar zeker ook bij accountantskantoren zelf. De cijfers laten zien dat de perceptie daarvan ook binnen organisaties nogal uiteen kan lopen.

Met het in 2012 gepubliceerde Actieprogramma MKB-accountant 'Het vertrouwen waard' heeft de NBA serieus werk gemaakt van de ondersteuning van de MKB-accountant. Basis hiervoor vormde het visiedocument 'MKB-accountant 2020' waarin de effecten van vergrijzing, digitalisering, globalisering en verduurzaming op de mkb-praktijk van de toekomst zijn beschreven. Ook de huidige economische situatie brengt nieuwe uitdagingen met zich mee die voor MKB-accountants van belang zijn.

Conform de toezegging is de contributie voor de meeste NBA-leden verlaagd, terwijl de output van de NBA werd verbeterd. Dit betekende meer doen met minder mensen, hetgeen kon worden gerealiseerd door prioriteiten te stellen, scherp op resultaat te sturen en zeer kritisch te zijn op de kosten. De omvang van het gecombineerde bureau van NIVRA en NOvAA heeft inmiddels de eerder als doel gestelde omvang bereikt. De invoering van een nieuw ERP-systeem, waarmee in 2012 een start is gemaakt, moet zorgen voor verdere efficiencyverbetering en betere managementinformatie.

Voor ieders inspanning bij het realiseren van het NBA-beleid past op deze plaats een woord van dank; aan actieve leden, aan externe stakeholders en aan directie en medewerkers van de beroepsorganisatie zelf.

Huib Wieleman,
voorzitter

Dirk ter Harmsel,
plv. voorzitter

Kortom NBA

De NBA: van en voor alle accountants

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Wet op het accountantsberoep per 1 januari 2013 is de fusie tussen NIVRA en NOvAA formeel bekrachtigd en zijn beide organisaties opgegaan in de NBA. De NBA heeft, net als haar rechtsvoorgangers, de status van publiekrechtelijke beroepsorganisatie, met regelgevende bevoegdheden voor accountants. De gecombineerde beroepsorganisatie telt ruim 21.000 leden: 14.000 registeraccountants en 7.000 accountants-administratieconsulenten. De bureauorganisaties van NIVRA en NOvAA werden al eerder samengevoegd en gevestigd in Amsterdam.

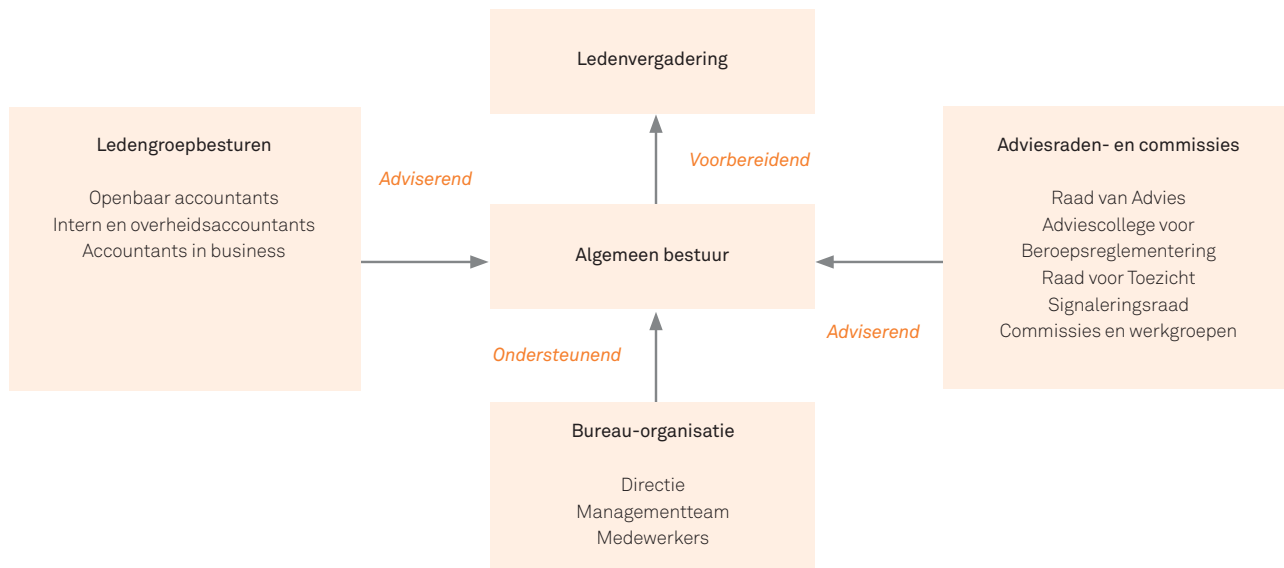
NBA-missie

De NBA helpt accountants hun cruciale rol in de maatschappij te vervullen, nu en in de toekomst. De NBA dient als publiekrechtelijke organisatie zowel de belangen van de maatschappij als het beroep en treedt daarbij op als vertegenwoordiger van het gehele accountantsberoep in Nederland.

Governancestructuur NBA

Binnen de NBA kunnen alle leden hun stem laten horen. Uitgangspunt is het principe 'one man, one vote', dat via het hoogste orgaan, de Ledenvergadering, zijn beslag krijgt. Daarnaast kunnen leden gekozen worden in het Bestuur of in de ledengroepbesturen, en actief deelnemen aan de verschillende werkgroepen en commissies. Op die manier wordt het democratisch gehalte verhoogd en wordt optimaal gebruikgemaakt van de kennis en ervaring van de leden.

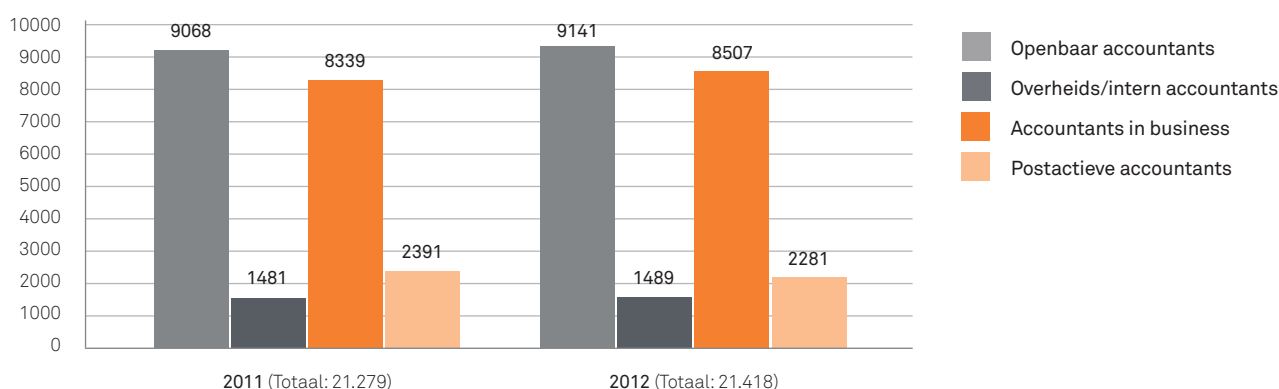
Governancestructuur NBA

Ledenbestand

Alle accountants in Nederland zijn aangesloten bij de NBA. Ze vormen samen een brede, pluriforme beroepsgroep. Werkzaam in de openbare praktijk, in de publieke sector of in het bedrijfsleven, maar met gemeenschappelijke gedrags- en beroepsregels.

Ledenaantallen NBA per ultimo 2011 en 2012

Kerncijfers NBA

Onderstaande kerncijfers zijn ontleend aan de balans en staat van baten en lasten van de afgelopen 2 jaar.

(bedragen in € 1.000)

	2012	2011
Contributie leden	17.425	18.867
Opbrengst leden activiteiten	9.982	9.823
Resultaat uit Operationele bedrijfsvoering	242	2.249
NBA resultaat boekjaar	39	-\ -2.977 ¹
Algemene reserve NBA	7.246	7.207

¹ Na afwaardering pand NOvAA ad 2.615 en mutatie surplusvermogen NOvAA ad 2.808

NBA Beleidsprioriteiten 2011-2013

Naar een nieuwe agenda voor de toekomst

De strategische beleidsprioriteiten 2011 - 2013 vormden ook dit verslagjaar de basis voor de NBA-activiteiten, waarbij veel aandacht ging naar de verbetering van het maatschappelijk gezag en het herstel van vertrouwen. Ook kenden de activiteiten in 2012 een belangrijke mkb-component. Hiermee de MKB-accountant een duidelijker positie binnen de beroepsorganisatie gevend.

NBA-beleidsprioriteiten 2011 - 2013:

1. Reputatie; verbetering van maatschappelijk gezag en vertrouwen
2. Effectiviteit en efficiëntie; meer relevantie met minder middelen
3. Innovatie; stimuleren van vernieuwing in het beroep
4. Educatie; verbetering van instroom in het beroep
5. Ondersteunen positie en functioneren mkb-accountants

Ontwikkelingen als digitalisering, globalisering, vergrijzing en verduurzaming die ook grote gevolgen hebben voor het accountantsberoep, hebben ertoe geleid dat dit jaar ook nadrukkelijk vooruit is gekeken. De focus lag daarbij op het ontwikkelen van een nieuwe toekomstagenda voor het beroep, centraal thema van de debatreeks 2012. De basis ervan werd gevormd door onderwerpen die de leden zelf inbrachten tijdens het NBA digitaal debat begin 2012. De citaten in dit hoofdstuk verwijzen naar de infographics die naar aanleiding van de verschillende debatten zijn gemaakt. De Accountantsdag 2012 was het sluitstuk. Met de toepasselijke titel 'IJsbrekers, denken, durven, doen' ging het daarbij vooral over vernieuwing, inspelen op veranderingen en de juiste attitude.

De debatreeks Nieuwe toekomstagenda voor het beroep vormde tevens de opmaat voor de nieuwe beleidsprioriteiten 2013 - 2014 die eind 2012 zijn vastgesteld en aan het eind van dit jaaroverzicht aan de orde komen.

Reputatie: verbetering van maatschappelijk gezag en vertrouwen

Plan van Aanpak Accountancy

De verbetering van het maatschappelijk gezag van accountants en herstel van vertrouwen in het beroep kregen dit jaar onverminderd aandacht. De in 2011 gestarte uitvoering van het Plan van Aanpak Accountancy: 'Lessen uit de kredietcrisis' met het doel een zwaardere invulling te geven aan de poortwachtersfunctie van de accountant, werd in 2012 verder

uitgebouwd. Kwaliteitsverbetering door aanscherping van het toetsings- en handhavingsbeleid, aanmoedigen van een professioneel-kritische houding, aandacht voor toon aan de top bij cliënten en accountantskantoren, meer openheid in transparantieverslagen en het gebruik van de collectieve kennis van het beroep om vroegtijdig risico's te signaleren in de maatschappij vormden hiervan de belangrijkste elementen.

Verbetering kwaliteit en professioneel kritische instelling

Kwaliteitstoetsing

Het vertrouwen in accountants en het maatschappelijk gezag van de beroepsgroep is sterk afhankelijk van de kwaliteit van de beroepsuitoefening. Reden voor de NBA om structureel in te zetten op het verbeteren van de kwaliteit en het voeren van een scherp handhavingsbeleid.

Klant moet denken:
“Gaaf dat ik een accountant heb!”

Quote uit Innovatiedebat Young Profs 'Accountant in balans' gehouden op 4 juli naar aanleiding van de aanbeveling om data-analyse toe te passen tijdens de controle

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is verantwoordelijk voor het toezicht op de accountantsorganisaties die wettelijke controles uitvoeren. In dit kader heeft de AFM in 2012 onderzoek gedaan naar de controles van organisaties van openbaar belang (OOB's) door middelgrote accountantskantoren. Hoewel deze kantoren de afgelopen jaren maatregelen hebben genomen om de kwaliteit te verbeteren, bleken er nog tekortkomingen te zijn. Tekortkomingen die vergelijkbaar zijn met de tekortkomingen die de AFM eerder aantrof bij de big four en waarover eerder is gerapporteerd. In haar rapportage vraagt de AFM accountantsorganisaties extra aandacht te besteden aan kwaliteitsverhogende factoren, zoals de toon aan de top, het stelsel van kwaliteitsbeheersing en -bewaking en de kwaliteit van de externe accountant.

In september 2012 hebben AFM en NBA een convenant ondertekend, waarin afspraken zijn gemaakt over de kwaliteitstoetsing van accountantsorganisaties die een AFM-vergunning hebben voor het verrichten van wettelijke controles. Dit betreft alleen niet-OOB-kantoren; OOB-kantoren worden uitsluitend door de AFM zelf getoetst. De samenwerking, vergelijkbaar met de samenwerking tussen AFM en de SRA, beoogt het zoveel mogelijke voorkomen van dubbele reguliere toetsing van kantoren en de intentie van de AFM is om zoveel mogelijk gebruik te maken van de toetsingsuitkomsten van de NBA.

Het toezicht op de werkzaamheden van accountants, niet zijnde wettelijke controles, ligt bij de beroepsorganisaties. Het College Kwaliteitsonderzoek (NIVRA) en de Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's (NOvAA) beoordelen in dit kader de opzet en werking van het stelsel van kwaliteitsbeheersing bij accountantskantoren. Gezien de teleurstellende toetsingsresultaten over 2011 heeft de NBA in de Ledenvergadering van 28 juni de aangepaste Verordeningen op de kwaliteitstoetsing aan de leden voorgelegd. Met deze nieuwe verordeningen worden niet alleen de regelingen tussen NIVRA en NOvAA geharmoniseerd, maar ook de handhavende rol van de beroepsorganisaties aangescherpt. De belangrijkste aanpassingen betreffen: de mogelijkheid voor risicogestuurde toetsing met verplichte monitoring, de mogelijkheid om startende kantoren al in het eerste jaar te toetsen en de mogelijkheid om de toetsing uit te breiden tot andere opdrachten. Verder wordt de Accountantskamer sneller ingeschakeld. In verband met de definitieve fusie per 1 januari 2013 zijn beide verordeningen in de Ledenvergadering van december opgegaan in de nieuwe Verordening op de Raad voor Toezicht

Handhaving

Handhaving door de NBA kent verschillende verschijningsvormen en vloeit voort uit de wet en de Beleidsregel Tuchtrecht-spraak. Naast toezicht, onderzoek en het voeren van normoverdragende gesprekken kan de beroepsorganisatie, in de persoon van de voorzitter, ook een klacht indienen bij de Accountantskamer bij overtreding van de beroepsregels. Dit betreft alle accountantswerkzaamheden, behalve wettelijke controles. De verantwoordelijkheid hiervoor berust bij de AFM.

De handhavingsrol heeft de NBA inmiddels structureel opgepakt en dat heeft geleid tot een groot aantal onderzoeken en procedures bij de Accountantskamer. Om overtredingen verder tijdig te kunnen signaleren heeft de NBA met de Belastingdienst en de AFM convenanten afgesloten over doorgeleiding van dossiers waarin (mogelijk) sprake is van ontoelaatbaar gedrag door accountants of van niet-naleving van de Verordening gedragscode (VGC) door accountants.

Lopende zaken van de NBA bij Accountantskamer en beroep CBb per ultimo 2012

Zaken	Aanleiding	Aantal	Status
Aanspreken op naleving	Gebrekkige naleving controleprotocol KNVB	1	Normoverdragend gesprek gepland
	Mogelijk niet naleven gedragsregels	2	Aanschrijving in voorbereiding
(Incidenten) onderzoek	Berichtgeving media	3	In onderzoek
	Berichtgeving media	1	Incidentenonderzoek in voorbereiding
Tuchtklachten niet-naleving PE-verplichting	PE-verplichting 2007 - 2009	10	Beroep aangetekend bij CBb
	PE-verplichting in 2011	266	In onderzoek
Tuchtklachten i.v.m. kwaliteitstoetsing/PE	Niet meewerken toetsing, niet naleven eisen	8	Beroep aangetekend bij CBb
	Niet naleven eisen, weigering medewerking	24	Beslissing Accountantskamer wordt afgewacht
Overige tuchtklachten	Strafrechtelijke veroordeling	1	Beslissing Accountantskamer wordt afgewacht
Voorlopige voorziening	Strafrechtelijke veroordeling	1	Uitspraak CBb wordt afgewacht

Ook ten aanzien van onrechtmatig titelgebruik door niet-accountants hanteert de NBA een stringent beleid. Het leidt tot concurrentievervalsing waarvan vooral kleine kantoren last ondervinden. Reden voor de NBA om het tegengaan van onrechtmatig titelgebruik als speerpunt op te nemen in het Actieprogramma MKB-accountant. Om goed zicht te krijgen op de omvang ervan, is de NBA samen met de Belastingdienst begin 2012 een nader onderzoek gestart. Dit heeft geresulteerd in een lijst van circa 1600 personen/ kantoren die zich mogelijk schuldig maken aan onrechtmatig gebruik van de accountants-titel en daarom nader worden onderzocht in 2013.

“Meerwaarde zit er vooral in het feit dat je accountant bent.”

Quote uit debat 'De samenstellingsverklaring anno 2013' op 17 december in verband met de nieuwe IFAC-voorstellen voor standaard 4410

PKI en ethiek

Als onderdeel van het Plan van Aanpak heeft de NBA in 2012 een groot aantal activiteiten georganiseerd om de professioneel-kritische houding van de accountant te bevorderen. Meest in het oog springend waren de verplichte PE-trainingen professioneel-kritische instelling voor openbaar, intern en overheidsaccountants in 2012. Met als titel 'Diagnose van de rechte rug' werden ook een aantal rondetafelgesprekken over de professioneel-kritische houding van de accountant gehouden met young professionals, onderwijsfunctionarissen en kantoorbestuurders. Via cartoons op Accountant.nl werd de discussie over het onderwerp aangewakkerd, waarbij tegelijkertijd werd ingezoomd op de resultaten van de in 2011 uitgevoerde enquête Professional scepticism. Op Accountant.nl zijn ook verschillende artikelen over dit onderwerp te vinden.

Om te bereiken dat ook accountants in business (AIB's) ethiek bewust toepassen heeft de NBA-programmacommissie Ethiek voor AIB's een apart programma opgezet om AIB's te informeren en dilemma's met hen te bespreken. Belangrijk onderdeel van het programma betreft de voor 2012/2013 verplichte training Ethiek voor accountants in business. Het curriculum hiervan is mede op basis van de uitkomsten van onderzoek onder AIB's opgesteld. Hieruit bleek dat de AIB's zich wel het geweten van een organisatie voelen, maar op zoek zijn naar handvatten om hiermee om te gaan. Een self-assessment en stappenplan ten aanzien van moreel redeneren zijn belangrijke onderdelen van het curriculum. Omdat AIB's alleen kunnen staan in een organisatie is het vertrouwelijk collegiaal overleg een belangrijk vangnet om hen te ondersteunen bij het ethisch handelen. De commissie vertrouwenspersonen zal op nieuwe leest worden geschoeid.

Waarborging onafhankelijkheid; raad van commissarissen als opdrachtgever accountant

In het kader van dit kernthema uit het Plan van Aanpak heeft de NBA in 2012 Handreiking 1118 over de rol van de accountant in de algemene vergadering van aandeelhouders (ava) bij beursgenoteerde vennootschappen gepubliceerd. Hierin wordt beschreven hoe de accountant zijn controlewerkzaamheden bij de jaarrekening, het jaarverslag en het RvC-verslag kan toelichten in de ava. Vanuit het maatschappelijk verkeer is er veel belangstelling voor de communicatie van de accountant. De handreiking voorziet in een actieve rol van de accountant, echter wel binnen de kaders van de wet en de Nederlandse corporate governance code. Het komende jaar organiseert de NBA een debat waarin ook de VEB participeert en het spreekrecht van de accountant het belangrijkste onderwerp zal zijn. In dit kader wordt in 2013 ook een onderzoek uitgevoerd naar het optreden van de accountant in de ava.

Toezicht en transparantie; een code voor accountantsorganisaties

Code voor accountantsorganisaties

Elf accountantskantoren hebben medio 2012 de Code Accountantsorganisaties ondertekend. Nederland is na het Verenigd Koninkrijk het tweede land in Europa dat een dergelijke code invoert. De nieuwe code verplicht de ondertekenaars tot het instellen van intern toezicht door onafhankelijke derden en tot het verbeteren van de externe verantwoording in het transparantie- of jaarverslag.

Onderzoek transparantieverlagen

In lijn met voorgaande jaren heeft de NBA opnieuw de kwaliteit van de transparantieverlagen onderzocht. De onderzochte verslagen lieten opnieuw een verbetering zien, waarbij meer informatie werd verschaft over de werking van het systeem van kwaliteitsbeheersing. Wel bleek uit het onderzoek dat de kwaliteit van het transparantieverlag van kleinere accountantsorganisaties met een OOB-vergunning enigszins achterop raakt. Tegelijk met het onderzoek werd ook de brochure 'Meer transparantie in Transparantieverlagen' gepubliceerd. De brochure bevat criteria en aanbevelingen die als leidraad kunnen dienen voor het verder verbeteren van transparantieverlagen.

Verbreding poortwachtersfunctie; meer informatieve rapportages voor gebruikers, financiers en andere belanghebbenden

Meer informatieve rapportages

Tijdens de debatbijeenkomst: 'De raad van commissarissen: een gesloten boek?' zijn de uitkomsten van het onderzoek naar de RvC-verslagen over 2011 van Nederlandse beursfondsen gepresenteerd. In dit door de Universiteit Nyenrode, Eumedion, KPMG en de NBA uitgevoerde onderzoek is onderzocht op welke wijze commissarissen verantwoording afleggen aan aandeelhouders en andere stakeholders. Op het punt van het eigen functioneren van de RvC is nog verbetering mogelijk, ook missen de onderzoekers veelal een toelichting op de benoeming en beoordeling van de accountant en de inhoud van diens bevindingen. Institutionele beleggers hechten veel waarde aan de informatie in het commissarissenverslag.

“Als belegger hebben wij het RvC verslag absoluut nodig als vertrekpunt bij de beoordeling van de RvC.”

Quote uit debat 'De RvC een gesloten boek?' gehouden op 9 oktober naar aanleiding van het onderzoek naar de transparantie van RVC-verslagen

Project Kennis Delen

Het succesvolle project Kennis Delen als onderdeel van het Plan van Aanpak werd ook in 2012 voortgezet. Wederom werden een aantal sectoren onder de loep genomen, resulterend in publieke managementletters voor gemeenten en voor de goededoelensector en een discussierapport over Toon aan de Top. Het project Kennis Delen is in 2010 gestart om de collectieve kennis van accountants te gebruiken om vroegtijdig (systeem)risico's te signaleren in verschillende maatschappelijke sectoren. De publieke managementletters zijn allen ook vertaald naar het Engels, om internationale stakeholders te informeren over de uitkomsten van het Kennis Delen programma.

Het project Kennis Delen blijft niet alleen beperkt tot het uitbrengen van publieke managementletters alleen. Zo werd de sector Zorg als een van de deelonderzoeken meegenomen in 'Het jaar 2011 verslagen', een onderzoek naar de verslaggeving in Nederland. Geconstateerd werd dat de informatie over de waardering van vastgoed van AWBZ-zorginstellingen in veel jaarverslagen nog altijd onder de maat is. Ook de eerder uitgebrachte PML over de vastgoedsector kreeg met de oprichting van het Platform Taxateurs en Accountants een vervolg dit jaar. In het najaar publiceerde het platform een rapport 'Goed gewaardeerd vastgoed - 27 aanbevelingen voor taxeren en taxatierapporten' dat werd aangeboden aan de NBA.

Project Kennis Delen 2012

- Publieke managementletter Gemeenten: 'Taak op taak, risico op risico' (juni)
De NBA beveelt hierin gemeenten aan zich beter voor te bereiden op het uitvoeren van taken die door de Rijksoverheid worden overgeheveld en de risico's beter in beeld te brengen en te beheersen. Ook de financiële positie van gemeenten, die door verliezen bij gemeentelijke grondbedrijven onder druk kan komen te staan, vraagt om aandacht.
- Discussierapport over Toon aan de Top: 'Het boegbeeld als voorbeeld' (september)
- Publieke managementletter Goededoelensector: 'Goed doel, goed verhaal' (december)
Hierin beveelt de NBA goededoelenorganisaties aan meer inzicht te geven in de prestaties en de bereikte maatschappelijke effecten van hun handelen. Donateurs willen weten of hun geld goed wordt besteed en effect heeft gehad. Openheid is daarbij belangrijk ook over risico's en mislukte projecten.

**"Toon aan de Top is
art no science.
Het gaat meer om vaardigheden
dan om kennis."**

Quote uit debat 'Het boegbeeld als voorbeeld' gehouden op 20 september naar aanleiding van de publicatie van het NBA-onderzoek naar de toon aan de top

Toon aan de Top

Vanwege de relevantie van de toon aan de top voor een beheerste bedrijfsvoering en de toenemende aandacht voor het onderwerp, heeft de NBA in 2012 dit onderwerp geselecteerd in het kader van het project Kennis Delen. Inzet was om accountants nadere handvatten aan te reiken om toon aan de top te bespreken met hun cliënt of bedrijfsleiding. Toon aan de top is een van de belangrijkste onderwerpen om het goed functioneren van een organisatie te verbeteren en de accountant speelt hierin ook een rol.

Uitgebreid literatuuronderzoek, discussiebijeenkomsten met experts, een enquête onder 1.400 accountants, interviews met toonaangevende accountants en de voorzitter van de Monitoring Commissie Corporate Governance Code en een rondetafelbijeenkomst met prominente commissarissen leidden uiteindelijk tot het discussierapport 'Het boegbeeld als voorbeeld' dat werd gepresenteerd tijdens de debatbijeenkomst op 20 september.

Om het beroep ook zelf een spiegel voor te houden is de toon aan de top ook binnen accountantskantoren en bij bedrijven waar accountants werkzaam zijn onderzocht. Conclusie: een ruime meerderheid van de accountants is positief over de zichtbaarheid en communicatie van normen en waarden binnen accountantskantoren en bedrijven, maar er is wel een fors verschil tussen de perceptie van de leiding en de 'werkvloer'.

Adviescollege voor Beroepsreglementering

Het Adviescollege voor Beroepsreglementering heeft tot taak het bestuur te adviseren en te ondersteunen bij de totstandkoming van vaktechnische aanwijzingen en regelgeving inzake de uitoefening van het accountantsberoep. Meer concreet betekent dit het voorbereiden van verordeningen en nadere voorschriften, het bieden van ondersteuning aan de praktijk door het uitbrengen van Handreikingen over de toepassing van regelgeving en het informeren van leden over actuele issues die invloed kunnen hebben op de accountantswerkzaamheden, via zgn. Alerts. Bij het vervaardigen van de Handreikingen wordt ook specifiek gekeken naar de MKB-accountant.

Het adviescollege heeft in 2012 veel tijd besteed aan de becommentariëring van de IAASB-voorstellen voor een verbeterde controleverklaring. Via een enquête, een uitgebreide informatiepagina op de website en het organiseren van een debatbijeenkomst op 26 september werden de leden en overige belangstellenden aangespoord input te leveren voor de uiteindelijke NBA-reactie op de voorstellen. Een ander omvangrijk project in 2012 betrof de ontwikkeling van de nieuwe Verordening Gedrags- en Beroepscode Accountants (VGBA), waarvan het consultatietraject kort na dit verslagjaar is gestart. Een nieuwe gedragscode als opvolger van de huidige VGC, waarin helder en compact de ethische regels voor Nederlandse accountants zijn vastgelegd. In het komend verslagjaar zal de VGBA definitief worden vastgesteld.

“Standaardteksten?”
“Wie leest elke keer de bijsluiter
als hij een aspirientje neemt...”

Quote uit debat ‘Heldere signalen: publiek debat over de controleverklaring’ gehouden op 26 september naar aanleiding van voorstellen IAASB voor een nieuwe controleverklaring

Publicaties in het kader van de beroepsuitoefening

Handreikingen

- NBA-handreiking 1118 Het optreden van de externe accountant in de algemene vergadering van aandeelhouders bij beursgenoteerde vennootschappen
- NBA-handreiking 1119 Nadere toelichtingen in de controleverklaring
- NBA-handreiking 1104 Specifieke wettelijke verplichtingen van de interne auditfunctie en de externe accountant van een financiële onderneming, een elektronischgeldinstelling, een premie-pensioeninstelling en een pensioenfonds
- NBA-handreiking 1000 Controleren financiële instrumenten (ter consultatie)

Alerts

- Audit Alert 23 De bijdrage van accountants aan relevante verslaggeving tijdens de crisis
- Audit Alert 24 Korting pensioenfondsen
- Audit Alert 25 Verklaringen jaarrekeningen van AWBZ- en GGZ-instellingen
- Audit Alert 26 Frauderisicofactoren in het licht van de economische crisis
- NBA Alert 27 Scheiding controlediensten en andere werkzaamheden / verplichte kantoorroulatie

Overig

- Update voorbeeldbrieven- en verklaringen

Effectiviteit en efficiëntie; meer relevantie met minder middelen

Effectiviteit en efficiëntie als kernprioriteiten hebben betrekking op het functioneren van de beroepsorganisatie zelf. Kernprioriteiten die voortkomen uit het fusievoorstel NIVRA-NOvAA, met als doel: het leveren van kwalitatief betere output met meer relevantie en een grotere impact, tegen lagere organisatiekosten.

Formele fusie een feit

Door de instemming van de Eerste Kamer met de nieuwe Wet op het accountantsberoep zijn de bestaande beroepsorganisaties, NIVRA en NOvAA, per 1 januari 2013 formeel opgegaan in de NBA. Dit betekent dat 'vol gas' kan worden gegeven met de verdere (formele) integratie van de NBA, met één bestuur, één Ledenvergadering, gezamenlijke ledengroepen, commissies en werkgroepen, één set regelgeving, één set arbeidsvoorwaarden en een verdere stroomlijning van de verschillende processen.

De samenvoeging van beide bureaus in één pand eind 2010 en de verdergaande verbetering van de onderlinge afstemming intern en tussen de diverse commissies en Ledengroepen hebben andermaal geleid tot efficiencyverbetering. Zodanig dat de contributies per 1 januari 2013 opnieuw konden worden verlaagd. Meer met minder. Daarmee is de doelstelling uit het fusiedocument ruim binnen de gestelde termijn gehaald, zelfs zonder dat al sprake is van een volledige integratie van de financiële en administratieve processen. Het ERP-project dat hierin zal voorzien wordt in 2013 afgerond.

Ledengroepen

De eind 2011 geïnstalleerde ledengroepen hebben in 2012 vooral veel tijd gestoken in het opstellen van de eigen beleidsplannen, bepalen van de koers en het bepalen van de aandachtsgebieden waarop men zich wil richten in 2012 en 2013. Dit kan betekenen dat meegewerkt wordt dan wel input wordt geleverd aan algemene NBA-projecten, dan wel dat eigen activiteiten worden opgezet specifiek voor de ledengroep. Veel van de ledengroepactiviteiten in 2012 maken onderdeel uit van de algemene NBA-projecten en zijn elders in het verslag opgenomen. Waar relevant is aangegeven dat activiteiten specifiek zijn bedoeld voor een bepaalde ledengroep. Onderstaand de belangrijkste wapenfeiten voor 2012 per ledengroep.

Ledengroep openbaar accountants (LOA)

De LOA is pluriform samengesteld uit vertegenwoordigers van kleine, middelgrote en grote kantoren, telt ruim 9000 leden en bestrijkt het complete werkveld van de openbaar accountant. Naast regelgeving betreffende de openbaar accountant heeft de LOA een adviserende en initiërende rol t.a.v. de beleidsprioriteiten van de groep openbaar accountants. De LOA maakt zich daarbij ook specifiek sterk voor de belangenbehartiging van die leden die in en voor het mkb werkzaam zijn.

De LOA heeft zich in 2012 vooral gebogen over de volgende onderwerpen:

- Input leveren voor het visiedocument 'MKB-accountant 2020';
- Input vanuit openbaar accountantsperspectief op diverse consultatiedocumenten: VGBA, discussierapport Commissie Onderwijs Fusie, discussiedocument Toon aan de Top en de ontwerp-Verordening op de Ledengroepen;
- Actief meewerken aan opzet en inhoud van diverse publicaties vooral gericht op de MKB-accountant;
- Opstellen LOA-activiteitenplan met veel aandacht voor de volgende speerpunten – die vooral in 2013 concreet zullen worden: maatwerkproducten voor ondernemers mkb en het structureren van het PE-aanbod (in samenwerking met de overige ledengroepen).

Ledengroep Intern en Overheidsaccountants (LIO)

De LIO bestaat uit circa 1500 leden die werkzaam zijn in de private (600 leden) of de publieke sector (900 leden), waaronder 500 bij de Belastingdienst. De LIO heeft als missie de onderscheidende positie van de intern en overheidsaccountant en

hun toegevoegde waarde beter te profileren. In dit kader zijn de speerpunten 2012 en 2013 gericht op het aangaan van de dialoog met het maatschappelijke verkeer, vooral op het gebied van Governance, Risicomanagement & Compliance (GRC). Dit jaar zijn verschillende activiteiten gestart, waarbij de focus lag op GRC-vraagstukken en specifieke thema's in de publieke sector. Het merendeel van deze activiteiten lopen door in 2013. Onderstaand een overzicht van de activiteiten die in 2012 zijn afgerond:

Voor intern accountants

- GRC-ontwikkelingen in de bouwsector; afgerond met de publicatie van een discussierapport;
- Reactie op de Code Banken en input voor de Praktijkhandreiking Code Verzekeraars en Code Banken.

Voor overheidsaccountants

- Reactie aan BZK en normoverdragend gesprek met kantoren naar aanleiding van reviewresultaten accountantscontrole bij gemeenten en opzet praktijkhandreiking;
- Bijdrage aan de oprichting en de tussenrapportage van het Platform Publieke Jaarverslaggeving.

Voor alle leden van LIO en vanuit LIO-perspectief

- Nieuwjaarsbijeenkomst met bijdragen over social media & cloud computing;
- Inbreng voor de publieke managementletters 'gemeenten' en 'goede doelen' en het discussierapport Toon aan de Top;
- Reactie op de consultatie VGBA, de ontwerp-Verordening op de Ledengroepen en de vernieuwde controleverklaring;
- Input leveren op het discussierapport Commissie Onderwijs Fusie.

“Het belang van GRC kan alleen in de directiekamer worden gemaakt.”

Quote uit debat 'Governance, risk en compliance (GRC) in de bouwsector' gehouden op 2 juli in verband met de presentatie van de resultaten van het NBA-onderzoek

Ledengroep accountants in business (LAIB)

De Ledengroep accountants in business heeft ruim 8300 leden, die in uiteenlopende functies werkzaam zijn. Het leden-groepbestuur heeft eind 2011 haar Beleidsplan 2012 opgesteld waarin de focus lag op onderstaande aandachtsgebieden die in 2012 hebben geleid tot de volgende acties:

- Ethiek; opzetten curriculum verplichte training Ethiek voor AIB's op basis van uitkomsten van onderzoek naar de beleving van ethiek onder de leden, ontwikkeling self-assessment die voorafgaand aan de training gevolgd dienen te worden;
- Toekomst opleidingen; visiedocument geschreven over de accountantsopleiding;
- Communicatie; input leveren voor ERP-project NBA zodat AIB's beter kunnen worden bediend en zichtbaarheid vergroten door o.a. accountants in business nieuwsbrief;
- ZZP'ers; nadruk op deze groeiende groep binnen AIB's waarover een debat is gevoerd tijdens de Jaarvergadering;
- Netwerken; internationaal via lidmaatschap IFAC Professional Accountants in Business Committee.

Meten is weten

Om een duidelijk beeld te krijgen van wat de leden van de beroepsorganisatie verwachten en wat ze van de NBA-activiteiten vinden, is in 2012 een online survey uitgezet onder alle NBA-leden. Het onderzoek richtte zich daarbij specifiek op de beoordeling van de dienstverlening. 873 respondenten hebben gereageerd en gaven aan vooral geïnteresseerd te zijn in praktische ondersteuning, zoals goede toelichting op regelgeving, telefonische helpdesk, app met vaktechnische informatie (HRA) en branche-informatie. Ook belangenbehartiging werd gezien als belangrijke vorm van dienstverlening, een goede lobby, aanpak van onrechtmatig titelgebruik en het creëren van een positief imago waren zoal zaken die genoemd werden. Het onderzoek zal periodiek worden herhaald.

Om de communicatie met de leden verder te verbeteren en goed inzicht te hebben in wat er leeft, zijn dit jaar vaste contactpersonen vanuit het bestuur en het bureau aangewezen die de Afdelingsvergaderingen bezoeken. Deze NBA-bijeenkomsten vinden verspreid over Nederland plaats en zijn bedoeld om de band tussen leden onderling en met de NBA te versterken.

Innovatie; stimuleren van vernieuwing in het beroep

Innovatie, als kernprioriteit, is primair gericht op het stimuleren van vernieuwing binnen het beroep. Veel van de vernieuwing ligt besloten in het Plan van Aanpak, waarvan ook het project Kennis Delen onderdeel uitmaakt. Indien wenselijk, vervult de NBA een voortrekkersrol. In dit kader is dit jaar veel effort gestoken in de ontwikkeling van de NBA Taxonomie 1.0, om vanaf 1 januari 2014 verklaringen bij XBRL-rapportages (SBR-Assurance) te kunnen verstrekken.

“We stellen binnen een paar jaar niets meer samen, dat is voorbij.”

Quote uit debat 'MKB-accountant 2020' gehouden op 23 mei in verband met de consultatie van de NBA-kerngroep over het visiedocument 'MKB-accountant 2020'

Innovatie is ook nadrukkelijk gekoppeld aan het leveren van nieuwe producten en diensten ter ondersteuning van de leden. Zo is in 2012 een project gestart voor het beter ontsluiten van de wet- en regelgeving voor accountants. Gestart werd met een enquête onder NBA-leden naar het gebruik van de HRA. 1600 leden reageerden, waarvan 40% aangaf belangstelling te hebben voor een HRA-app. Ter ondersteuning van de dienstverlening van mkb-accountantskantoren heeft de NBA in 2012 in samenwerking met UnitApp een app gelanceerd waarmee accountantskantoren cliënten mobiel kunnen informeren over fiscaal nieuws en bedrijfsinformatie. De app kan ook worden uitgebreid met een klantenportaal, zodat cliënten fiscale aangiften via hun smartphone kunnen goedkeuren en verzenden.

Als nieuw alternatief is NBA-opleidingen in 2012 gestart met de voorbereiding van zgn. 'near-company'-opleidingen. Dit zijn cursussen voor, bij elkaar in de regio gevestigde, mkb-kantoren. Voordelen zijn dat de cursussen laagdrempelig zijn, aantrekkelijk geprijsd, er kan worden 'geklankbord' met collega's uit de regio en deelnemers inspraak hebben bij de bepaling van de locatie, het cursustijdstip en de inhoud van de cursus. In november 2012 is verder de nieuwe opleiding MBA voor mkb-accountants gestart, met 9 deelnemers. De opleiding is in samenwerking met Business School Nederland (BSN) ontwikkeld en is bedoeld voor de MKB-accountant die zich willen verdiepen in alle aspecten van de bedrijfsvoering, ten behoeve van de eigen organisatie of voor de klant.

Educatie; bijdragen aan verbetering van de instroom van opleidingen

Beroepsvoorlichting

Bij de beleidsprioriteit het vergroten van de belangstelling voor het beroep en de instroom in de accountantsopleidingen ligt het accent net als in voorgaande jaren op beroepsvoorlichting aan middelbare scholieren en studenten met als doel hen enthousiast te maken voor het accountantsberoep én om de opleiding tot AA of RA te gaan volgen. Ook in een tijd waarin het economisch minder gaat blijft dit van groot belang. De scholier van vandaag is immers de NBA-young professional van over tien jaar.

In 2012 lanceerde de NBA een nieuwe website 'Accountantworden.nl'. Een website die zich als onderdeel van de campagne 'Accountantworden' zowel richt op voorlichting aan scholieren als op studenten. Eén campagne, om het beroep en de opleidingen eenduidiger en krachtiger te kunnen neerzetten. In samenhang met de website werden het magazine 'Accountantworden' en een lespakket voor scholieren en studenten 'AccountancyFiles' ontwikkeld. Uitgangspunten hierbij zijn een gerichte en zo veel mogelijk persoonlijke communicatie en het aangaan van de dialoog met jongeren. Dit gebeurt via gastlessen ('Accountant in de Klas') op middelbare scholen (96 gastlessen in 2012) en door 'AccountancyFiles' aan te bieden op hogescholen (door 90% van de hogescholen gebruikt en gevolgd door ruim 1300 studenten). Bovendien door aanwezig te zijn op de twee belangrijkste landelijke onderwijsbeurzen, het organiseren van het AccountancyEvent, voor scholieren die kennis willen maken met het beroep (140 deelnemers in 2012) en steeds meer via social media. Verder zijn dit jaar wederom 7 Kleinekantorendagen georganiseerd op verschillende hogescholen, om studenten in contact te brengen met kleine kantoren. Bij veel van deze activiteiten worden ambassadeurs ingezet, enthousiaste accountants die graag uitleggen hoe bijzonder het accountantsberoep is.

Instroomcijfers stage / praktijkopleiding en afgestudeerden

	2012	2011	2010
Ingeschrevenen Praktijkopleiding RA	560	632	565
Ingeschrevenen Praktijkopleiding AA	313	381	355
Afgestudeerde RA's	479	494	532
Afgestudeerde AA's	196	210	225

De opleidingen tot AA en RA

Belangrijk aspect bij het kiezen van een carrière in de accountancy betreft de aantrekkelijkheid en studeerbaarheid van de opleiding. In dit verband heeft de NBA in 2011 een start gemaakt met de evaluatie van het huidige opleidingsmodel voor de accountantsopleidingen (AA en RA). Dit heeft dit jaar geleid tot de publicatie van het discussierapport 'Op de toekomst voorbereid', waarin de Commissie Onderwijs fusie NBA een aantal aanbevelingen doet voor een nieuw accountancy-opleidingsmodel:

- introductie van een nieuwe opleiding tot MKB-accountant, met een adviserende en beperkte op assurance gerichte rol;
- toespitsen van de toekomstige AA-opleiding op wettelijke controles in het niet-OOB-segment;
- introductie van vier afstudeerprofielen voor de RA-opleiding specifiek voor openbaar accountants, intern accountants, overheidsaccountants en accountants in business.

Ook de Adviescommissie Herziening Eindtermen (Commissie Dassen) ingesteld door de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (CEA) bracht dit jaar een rapport uit over de theoretische eindtermen van de accountantsopleidingen. De adviezen van de commissie gaan in de richting van een gemeenschappelijk deel van de opleiding gericht op de algemeen certificerende functie en twee oriëntaties die specifiek aansluiten op de rolvervulling in de markt: een mkb-oriëntatie (AA-opleiding) en een oob-oriëntatie (RA-opleiding). Verder denkt de adviescommissie ook aan het ontwikkelen van een systeem van specialisaties voor accountants die in een bepaald marktsegment of -sector werkzaam zijn. Komend jaar worden beide adviesrapporten naast elkaar gelegd en vindt er afstemming plaats met de CEA.

“De opleiding moet sterker worden gericht op een breder gevormde accountant.”

Quote uit debat 'Op de toekomst voorbereid' gehouden op 24 oktober in verband met de presentatie van het discussierapport van de Onderwijscommissie NBA

Ondersteunen positie en functioneren mkb-accountants

Als gevolg van de verdere digitalisering van accountantswerkzaamheden, vergrijzing, globalisering en verduurzaming zullen er de komende jaren forse veranderingen voor de mkb-accountancypraktijk plaatsvinden. Met het oog hierop heeft de NBA eind 2011 de ondersteuning en het functioneren van mkb-accountants aan de strategische doelen 2011-2013 toegevoegd.

Actieprogramma MKB-accountant 'Het vertrouwen waard'

In het voorjaar 2012 heeft de NBA het visiedocument 'MKB-accountant 2020' gepubliceerd. Dit document beschrijft de trends waar de MKB-accountant mee te maken krijgt. Tegelijkertijd is als concrete uitwerking van het visiedocument het Actieprogramma MKB-accountant 'Het vertrouwen waard' uitgebracht met projecten bestemd voor de MKB-accountant. SBR en de Flex-bv zijn onderwerpen waarin de NBA dit jaar veel tijd heeft gestoken, deze worden apart besproken. In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste overige activiteiten opgenomen die in het kader van het Actieprogramma MKB-Accountant zijn opgepakt.

“Voor het kantoor van de toekomst is het van belang dat je je klant kent en de business.”

Quote uit debat 'Van administreren naar signaleren' op 28 juni naar aanleiding van de themabijeenkomst over de gevolgen van ICT-ontwikkelingen voor de MKB-accountant

Activiteiten / projecten Actieprogramma MKB-accountant

- Visiedocument 'MKB-accountant 2020'
Beschrijving trends voor de MKB-accountant

- Bijeenkomst over controles bij kleine entiteiten
Debat naar aanleiding van vertaling IFAC-handboeken

- Brochure Pensioenadvisering 'Wel of geen vergunning aanvragen'
Over de gewijzigde regels voor pensioenbemiddeling en de gevolgen hiervan voor adviserende accountants op dit terrein

---

- Project Mvo in het mkb
In kader van dit project is een brochure voor accountants, een flyer voor ondernemers en een videofilm ontwikkeld

---

- Themabijeenkomst 'van administreren naar signaleren'
Debat over de betekenis van ICT-ontwikkelingen voor de rol van de MKB-accountant

---

- Start vertaling Module 1 Gids praktijkbeheer
Vertaling van de IFAC-guide over het managen van een accountantskantoor. Publicatie in 2013

- Themabijeenkomst samenstellingsopdracht
Debat met het oog op de in 2013 in te voeren nieuwe standaard 4410.

- Handboek Derivaten
Omdat ook de MKB-accountant met swaps e.d. te maken kan krijgen, is in 2012 gestart met het opstellen van een Handboek derivaten. Dit praktische handboek is voor leden gratis te downloaden van de NBA-site.

- Telefonische Mkb-helppdesk
Omdat Mkb-leden doorgaans niet beschikken over eigen bureau vaktechniek, heeft de NBA een telefonische helppdesk Vaktechniek ingesteld. Indien mogelijk wordt telefonisch à la minuut antwoord gegeven en bij meer complexe vragen, per e-mail binnen uiterlijk vijf dagen. Steeds meer leden weten de weg te vinden naar de telefonische Mkb-helppdesk.

- Bestaande producten ter ondersteuning mkb-praktijk
Dit zijn actuele versies van rapporten die de NBA in voorgaande jaren ook publiceerde, zoals:
  - Modelrapporten voor kleine en middelgrote rechtspersonen
  - Fiscale eindejaarstips
  - Model checklists inkomstenbelasting

- Voorlichting aan mkb-ondernemers

SBR

Een van de ontwikkelingen die grote invloed heeft op de mkb-praktijk betreft Standard Business Reporting (SBR). Omdat vanaf 1 januari 2013 SBR als enige aanlevermethode geldt voor de VpB en IB aangifte, heeft de NBA extra aandacht besteed aan de voorlichting in 2012. De voorlichtingsfilm 'Begin op tijd met SBR' waaraan de NBA heeft meegewerkt is daar een voorbeeld van. Waar mogelijk trekt de NBA zoveel mogelijk op met andere partijen (Logius, banken, KvK en koepelorganisaties) en is de NBA in vrijwel alle SBR-commissies vertegenwoordigd. Zodoende heeft de NBA dit jaar meegewerkt aan de SBR softwarecheck en de SBR Aansluitdagen.

Flex-bv

De invoering van de Wet vereenvoudiging en flexibilisering bv-recht (Flex-bv) per 1 oktober 2012 was voor de NBA aanleiding om een publicatie op te stellen. Hierin werden de belangrijkste wijzigingen in het bv-recht uiteengezet, zodat de accountant goed geïnformeerd is en de klanten beter kan begeleiden. Ook enkele Voorbeeldteksten verklaringen (fusie en splitsing) werden in verband met de invoering van de Flex-bv aangepast.

“De samenstelverklaring levert ook zekerheid:
- verslaggevingsregels zijn correct toegepast
- geen aanwijzingen voor fraude
- de cijfers bevatten geen materiële fouten”

Quote uit debat 'Assurance in het MKB' gehouden op 15 juni naar aanleiding van de publicatie van de NBA-Handleiding Nederlandse controlestandaarden bij controles in het MKB

Voorlichting aan mkb-ondernemers

Om de accountant te profileren als dé adviseur en vertrouwenspersoon van het mkb is in 2012 veel aandacht besteed aan de opzet van de nieuwe campagne 'Daarom een accountant'. Daartoe moesten een aantal ondernemersbrochures, waaronder het Zakenzakboekje, van een nieuwe look-and-feel worden voorzien en werd een nieuwe website vervaardigd: www.daaromeenaccountant.nl. De prelaunch van de site vond in november plaats, kort voor de Landelijke startersdagen van de Kamer van Koophandel. Het hart van de nieuwe site betreft de vraag en antwoordrubriek, waar ondernemers vragen kunnen stellen aan accountants. Daarnaast kan op eenvoudige wijze een accountantskantoor in de buurt worden gezocht. Ook ZakenZine, het digitale NBA-magazine met praktische informatie en tips over actuele thema's voor ondernemers, staat op de site.

Verder was de NBA met haar mkb-ambassadeurs dit jaar vertegenwoordigd op verschillende evenementen, zoals de Week van de Ondernemer, de accountantsprekuren, de Overnamedagen van de Kamer van Koophandel en de eerdergenoemde Landelijke startersdag van de Kamer van Koophandel.

NEMACC

NEMACC is het in 2012 opgerichte kenniscentrum van de NBA en de Erasmus Universiteit Rotterdam, dat wordt gefinancierd uit het surplusvermogen van de NOvAA. Het kenniscentrum richt zich op de ondersteuning en profilering van de MKB-accountant. In dit kader startte NEMACC in 2012 met een drietal projecten die allen in 2013 worden afgerond, dit zijn: value drivers in het mkb, cloud computing en een onderzoek naar de knelpunten die leden ervaren in de huidige regelgeving. De onderzoeksresultaten van dit laatste project zijn in het voorjaar van 2013 gepubliceerd. Hieruit bleek dat veel kleinere organisaties moeite hebben met de regelgeving. Opvallend daarbij was dat voor het ervaren van regeldruk niet alleen de hoeveelheid regels van belang zijn. Een open norm (principle based) wordt soms lastiger gevonden dan een gesloten norm (rule based). De kleinere accountantspraktijk heeft duidelijk behoefte aan specifiekere aanwijzingen voor bepaalde aspecten van de beroepsuitoefening, vooral regels op kantooniveau.

Het jaar 2012 in Beeld

Januari / Februari

11 januari
Nieuwe brochure
'Mijn accountantspraktijk'

12 januari
International
update-
bijeenkomst

17 januari
LIO-nieuwjaarsbijeenkomst
in teken van social media

17 januari
NBA en Erasmus Univer-
siteit tekenen samenwer-
kingsovereenkomst

25 januari
Uitkomsten enquête
Professionele Sceptis

26 januari
Verklaringengenerator
2012 beschikbaar

7 februari
NBA en stichting
VastgoedCert
richten platform op

27 januari
Nieuwe checklist aangifte
inkomstenbelasting

Januari

Nieuwe brochure 'Mijn accountantspraktijk'

In antwoord op de toenemende vraag naar informatie over het starten van een eigen accountantskantoor publiceerde de NBA begin januari de brochure 'Mijn accountantspraktijk'. De brochure helpt accountants die een eigen accountantspraktijk willen starten zich te oriënteren op de belangrijkste beroepsvereisten waarmee rekening moet worden gehouden. Ook uitkomsten van toetsingen gaven aan dat startende kantoren geholpen zouden zijn met een dergelijke brochure.

International update-bijeenkomst

Elk jaar organiseert de NBA de International update-bijeenkomst waarbij medewerkers vaktechniek van de kantoren en overige belangstellenden worden geïnformeerd over internationale ontwikkelingen. Onderwerpen die deze keer de revue passeerden, betroffen: de IFAC-agenda voor de toekomst, integrated reporting en de voorstellen van Barnier voor de hervorming van de accountantsmarkt. De bijeenkomst werd door ca. 60 deelnemers bezocht.

NBA en Erasmus Universiteit tekenen samenwerkingsovereenkomst

De NBA en Erasmus Universiteit Rotterdam werken vanaf 2012 samen in NEMACC, een nieuw kenniscentrum voor mkb-accountants. Op 17 januari werd hiervoor een samenwerkingsovereenkomst ondertekend door NOvAA-voorzitter Dirk ter Harmsel en Harry Commandeur, hoogleraar verbonden aan de Erasmus. Doel van NEMACC is de maatschappelijke betekenis van de accountant in het mkb te vergroten.

Onderzoeksprojecten van NEMACC zijn dan ook vooral gericht op praktische toepasbaarheid voor mkb-accountants.

Uitkomsten enquête Professionele Sceptis

In de tweede helft van 2011 heeft de Programmacommissie Professional Sceptis van de NBA een enquête gehouden onder leden over de professioneel-kritische instelling van de controlerend accountant. De belangrijkste deelbevindingen uit de enquête zijn in 2012 via cartoons op Accountant.nl, wereldkundig gemaakt met als doel de discussie over het thema te stimuleren.

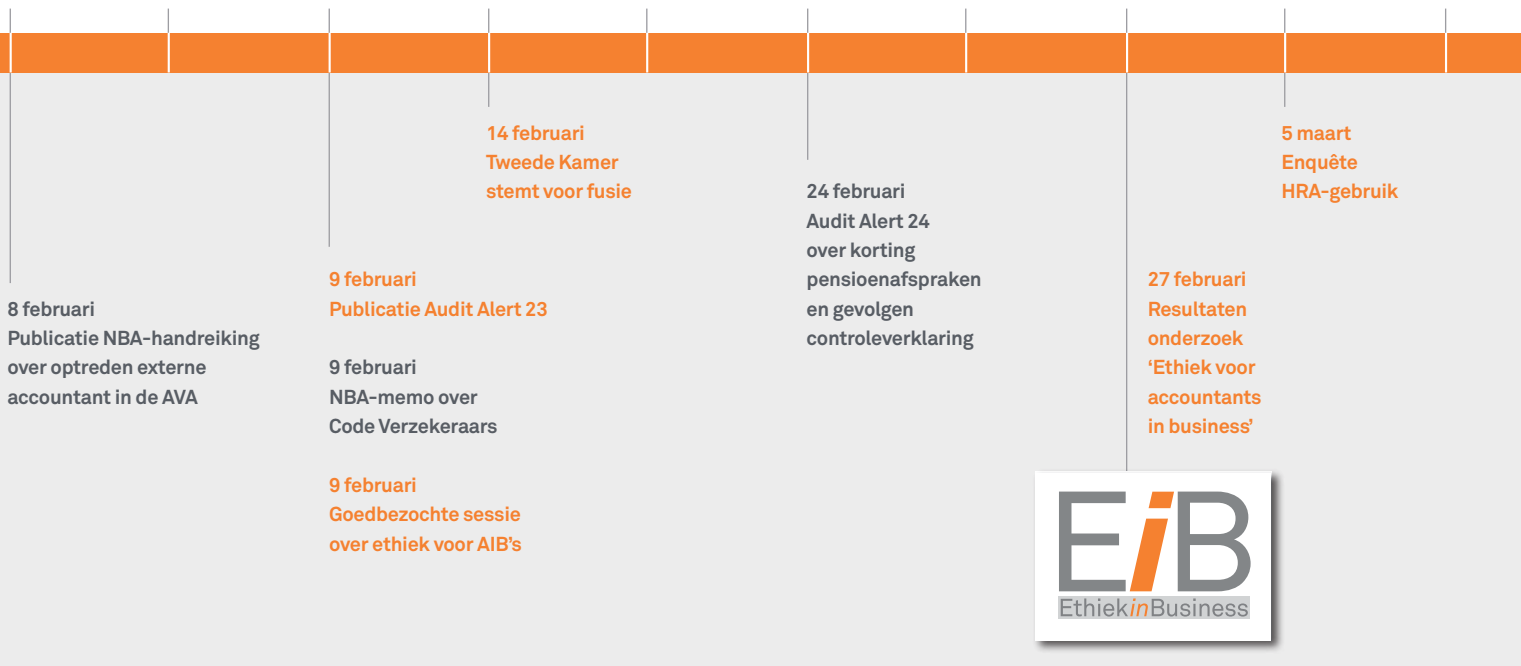
Nieuwe checklist aangifte inkomstenbelasting

Als service voor leden biedt de NBA jaarlijks checklists voor de aangifte inkomstenbelasting aan. Deze checklist kunnen als handvat worden gebruikt om de benodigde informatie bij cliënten op te vragen. Om tijdig problemen te signaleren die zich voordoen in het dagelijks verkeer tussen Belastingdienst en fiscale adviseurs vindt er regelmatig overleg plaats in het zgn. BECON-overleg.

Februari

NBA en stichting VastgoedCert richten platform op

Als uitvloeisel van de in 2011 gepubliceerde publieke managementletter over de vastgoedsector hebben de NBA en stichting VastgoedCert begin februari een nieuw platform opgericht waarin vertegenwoordigers van beide beroepsgroepen hun kennis en inzichten delen. De groeiende leegstand van kantoren met grote gevolgen voor de waardering,

stellen hoge eisen aan de professionaliteit, onafhankelijkheid en deskundigheid van zowel (vastgoed)accountants als taxateurs. Het platform streeft daarom naar eenduidige richtlijnen voor de waardering van commercieel vastgoed.

Publicatie Audit Alert 23

Audit Alert 23 'De bijdrage van accountants aan relevante verslaggeving tijdens de crisis' legt accountants uit hoe zij vanuit hun betrokkenheid bij financiële verantwoordingen invulling kunnen geven aan de verhoogde dijkbewaking als gevolg van de financiële crisis. De Audit Alert gaat daarbij in op de impact die de financiële situatie heeft op de werkzaamheden van accountants. Ook zijn voorbeelden gegeven van problemen die zich voor kunnen doen in het kader van verschillende jaarrekeningposten.

Pageviews Accountant.nl in 2012
naar bijna 2 ½ miljoen

Goedbezochte sessie over ethiek voor AIB's

De in 2011 bij de start van het project Ethiek voor AIB's voor de leden georganiseerde regioessies, onder leiding van prof. dr. Boudewijn de Bruin (hoogleraar financiële ethiek RUG) waren zo'n groot succes dat deze in aangepaste vorm nogmaals is aangeboden. Bijna 400 deelnemers kregen inzicht in de historie van ethiek, aangevuld met voorbeelden om te leren kijken met een 'ethische bril' en een start te maken met moreel redeneren.

Tweede Kamer stemt voor fusie

Met de stemming in de Tweede Kamer voor een nieuwe Wet op het accountantsberoep is de fusie tussen NOvAA en NIVRA een belangrijke stap dichterbij gekomen. Voornaamste punt van discussie betrof een tweetal ingediende amendementen (Plasterk en van Vliet) over scheiding controle en advies en verplichte kantoorrotatie. Amendementen die vooral gevolgen hebben voor accountantskantoren die OOB's controleren.

Resultaat onderzoek 'Ethiek voor AIB's'

Het vervullen van de zogenaamde 'countervailing power' functie, het bieden van tegenwicht in gesprekken met externen en leidinggevendenden, valt AIB's best zwaar. Dit blijkt uit de resultaten van het NBA-onderzoek naar ethiek onder AIB's eind februari. 879 AIB's namen hieraan deel. De respondenten vatten hun rol ten aanzien van ethiek breed op en voelen zich verantwoordelijk voor meer dan alleen taken die traditioneel gezien worden als verantwoordelijkheid van een accountant. Verder blijkt dat AIB's zoeken naar meer houvast en niet naar meer regels. Het onderzoek is één van de activiteiten die in het kader van het project Ethiek voor AIB's in 2012 zijn uitgevoerd.

Maart

Enquête HRA-gebruik

Ruim 1600 NBA-leden hebben gereageerd op de enquête over het gebruik van de Handleiding Regelgeving Accountants (HRA). Belangrijke conclusie was dat het boek nog

steeds gewild is, maar dat de vraag naar een tabletversie groeit. 85% (456) van de tabletbezitters die de HRA gebruiken is geïnteresseerd. De respondenten hebben verder verschillende suggesties voor verbetering van de digitale uitgaven van de HRA gedaan. De belangrijkste betreffen de toegankelijkheid en de doorzoekbaarheid van de HRA.

BoardRoom Meeting Sligro Food Group

Veertig NBA-VRC-leden waren 13 maart aanwezig bij Sligro voor een lezing van Huub van Rozendaal RA, cfo Sligro Food Group. Thema was 'topprofessionalisme in finance in een niet-financieel aangestuurd bedrijf'. Na afloop kregen deelnemers een rondleiding door het distributiecentrum, waar wordt gewerkt met zeer geavanceerde verzamel- en ICT-processen. De sessie is nogmaals herhaald op 13 november.

Audit Alert 25 over waardering zorgvastgoed

Accountants dienen een toelichting op te nemen in de verklaring bij de jaarrekening van zorginstellingen, als een afwaardering van het zorgvastgoed wordt verwacht. Als de zorginstelling de waardering zelf niet goed toelicht, kan de accountant geen goedkeurende verklaring verstrekken. Dit is de strekking van Audit Alert 25. De NBA heeft ook in een eerder stadium aandacht gevraagd voor de waardering van zorgvastgoed; in de publieke managementletter over de zorgsector en in de brief aan de minister van VWS.

Eerste NEMACC-symposium

Op 14 maart vond het eerste symposium van NEMACC plaats onder de titel 'mkb-accountancy: kennis in bedrijf'. Ruim tweehonderd bezoekers bezochten de campus van

de Erasmus Universiteit om "kennis te maken" met de vier hoogleraren, die deel uitmaken van de leerstoelgroep van NEMACC. In een viertal inleidingen werd ingegaan op: creativiteit als belangrijke factor voor innovatie, assurance-werkzaamheden in het mkb, fiscale mogelijkheden tot winstuitstel voor mkb-ondernemers en verslaggeving en de rol van de mkb-accountant.

Pensioenbemiddeling en -advisering vergunningplichtig

Op grond van de Wet op het financieel toezicht (Wft) hebben accountantskantoren die adviseren over pensioenen en bemiddelen bij financiële producten, in de toekomst een vergunning nodig van de AFM. Reden voor de NBA om een voorlichtingsbijeenkomst te organiseren en een voorlichtingsbrochure uit te brengen. De brochure gaat in op de AFM-regelgeving, de tijdelijke overgangsregeling en de vakbekwaamheids- en opleidingseisen voor pensioenadvisering. De brochure bevat verder een handige beslisboom die accountants helpt bij de overweging om wel of geen vergunning aan te vragen.

1 miljoen IB-aangiftes in SBR
over aangiftejaar 2012

Nieuwe editie Accountant Worden

Eind maart verscheen alweer de twaalfde editie van het magazine Accountantworden (voorheen AAworden). Dit magazine is gericht op studenten en scholieren en bevat

informatie over het accountantsberoep. Accountantwoorden kent inmiddels 1500 abonnees en maakt onderdeel uit van de voorlichtingscampagne 'Accountantwoorden'.

Begin op tijd met SBR

'Begin op tijd en denk na over de gevolgen van SBR. Voor de eigen processen én die van de klant.' Dit was de boodschap van Dirk ter Harmsel in de SBR-voorlichtingsfilm die eind maart is uitgebracht. In de voorlichtingsfilm gaat Ter Harmsel verder in op de SBR-voorlichtingsactiviteiten van de NBA en op de te ontwikkelen NBA-taxononomie voor verklaringen bij SBR-rapportages. Omdat SBR vanaf 2013 voor de VpB en IB van kracht wordt, heeft de NBA in 2012 veel tijd besteed aan het informeren van de leden.

April

Online debat over NBA-agenda voor de toekomst

Ruim honderd leden namen deel aan het online debat over de agenda van de toekomst voor het accountantsberoep en voor de NBA zelf. Een online discussie, waarin binnen een uur bijna 1500 meningen werden ingebracht. Deelnemers aan het debat voorzien de komende tien jaar grote veranderingen: door ontwikkelingen in technologie, maar ook tenaanzien van ethiek, gedrag en rol van de accountant. AIB's vonden dat accountants weer stevig moeten durven optreden richting bestuur en RvC. Volgens openbaar accountants worden gedrag en communicatie belangrijk voor het beroep, maar ook invloed van ICT. Aanbevelingen voor de beroepsorganisatie zelf hadden betrek-

king op het actiever bijdragen aan maatschappelijk debat, verbetering van het imago van de accountant en het harder aanpakken van kantoren en individuele accountants die zaken niet op orde hebben.

Week van de Ondernemer

Ook dit jaar konden NBA-leden weer gratis naar de Week van de ondernemer. Deze driedaagse beurs werd door meer dan 8000 mkb-ondernemers bezocht. Onder het motto: "U doet goede zaken met een accountant" gaven NBA-ambassadeurs voorlichting over de toegevoegde waarde van de accountant.

Regiobijeenkomsten 'Tone at the Top' leiden tot discussies

Bijna 1400 leden hebben gereageerd op de in februari uitgestuurde NBA-enquete over toon aan de top. Tijdens een drietal regiobijeenkomsten werden de belangrijkste resultaten toegelicht en werd van gedachten gewisseld over belemmeringen waar accountants in de praktijk mee te maken hebben bij het bespreken van de toon aan de top. Veel accountants blijken drempels te ervaren; men mist vaak de nodige evidence en vreest mogelijke consequenties voor de relatie of het dienstverband.

Handreiking 1119 'Nadere toelichtingen in de controleverklaring'

Met het oog op de toenemende vraag naar duidelijke en meer relevante communicatie van de accountant heeft de NBA in april Handreiking 1119 uitgebracht. Hierin wordt de accountant gewezen op de mogelijkheid die de huidige re-

Het jaar 2012 in Beeld

April / Mei

26 april
'De moderne accountant in business is flexibel'

1 mei
DNB campagne
'Over op IBAN'

9 mei
Kandidaten gezocht voor nieuwe
Commissie Governance, Risk en
Compliance

14 mei
Verslag Kwaliteits-
toetsingen 2011

16 mei
GRC in de bouw

21 mei
Verplicht
inlichten
op grond
van Wwft

30 mei
NBA ondertekent
charter 'Talent
naar de Top'

gelgeving biedt om informatiever en relevanter te rapporteren, zoals de paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden of de paragraaf inzake overige aangelegenheden zoals beschreven in Standaard 706.

'De moderne accountant in business is flexibel'

Dit was de titel van de jaarvergadering van de Ledengroep AIB's eind april 2012. De vergadering stond in het teken van de flexibilisering van de arbeidsmarkt en de toename van het aantal ZZP'ers binnen de ledengroep. Verder werden de activiteiten van 2011 en de speerpunten voor 2012, waaronder beroepsethiek, toekomst opleiding, PE, ZZP'ers, communicatie en internationaal netwerken toegelicht.

Mei

Verslag Kwaliteitstoetsingen 2011

De kwaliteitsbeheersing van een derde van de accountantskantoren werkzaam in de mkb-praktijk schiet nog steeds tekort. Dat bleek uit de kwaliteitstoetsingen die in 2011 door de NBA zijn gehouden. De toetsingen beoordelen het stelsel van kwaliteitsbeheersing van accountantskantoren en zijn uitgevoerd door het College Kwaliteitsonderzoek van het NIVRA en de Raad van Toezicht van de

NBA-Helpdesk:

5000 PE- en 1600 VT-vragen per jaar

NOvAA. De NBA kondigde maatregelen aan die moeten bijdragen aan een structurele verbetering van kwaliteit van kantoren, zoals het (verplicht) bijscholen van de kantoorleiding van praktijken met een onvoldoende, betere informatieverschaffing aan startende accountantskantoren en eerdere toetsing én beschikbaar stellen van ondersteunende praktijkhandboeken.

GRC in de bouw

Governance, Risicomanagement en Compliance (GRC) is nog onvoldoende geïmplementeerd bij Nederlandse bouwondernemingen. Dat is de conclusie van het in mei verschenen NBA-rapport: 'GRC in de bouw aan de maat?' Bij de onderzochte groep spelen vooral kortetermijnbelangen; een toekomstvisie ontbreekt vaak. Voor continuïteit is het belangrijk dat GRC een vaste plek krijgt binnen organisaties. Tijdens een door de LIO georganiseerde besloten bijeenkomst zijn bevindingen besproken met brancheorganisaties, externe accountants, commissarissen, bestuurders en directieleden van de 50 grootste bouwondernemingen in Nederland.

Verplicht inlichten op grond van Wwft

Volgens informatie van de FIU-Nederland (voorheen Meldpunt ongebruikelijke transacties) kunnen accountants verplicht worden gesteld om nadere inlichtingen te geven over hun cliënten in het geval van vermeende ongebruikelijke transacties. Omdat de WWFT een wettelijk voorschrift is, 'overruled' dit de geheimhoudingsplicht accountants.

1 juni
Actieprogramma
MKB-accountant

6 juni
Publicatie programma
debatreeks 2012:
agenda voor de toekomst

6 juni
Stapelning van taken
vraagt om betere
aansturing bij gemeenten

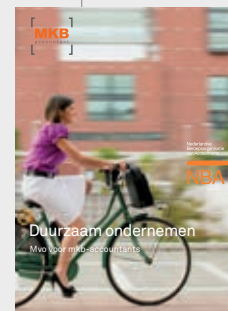
8 juni
Convenant
Belastingdienst,
AFM en BFT

15 juni
Debat 'Assurance
in het mkb'

18 juni
Workshop
praktijk-
scriptie
en -examen

28 juni
ALV NIVRA en NOvAA

28 juni
11 accountantskantoren
ondertekenen Code
Accountantsorganisaties

Juni

Actieprogramma MKB-accountant

Met het oog op de forse veranderingen voor de toekomstige mkb-accountancy-praktijk heeft de NBA eind mei haar Actieprogramma MKB-accountant 'Het vertrouwen waard' gepubliceerd en een ledenpeiling gestart. Welke thema's en ontwikkelingen beschouwen leden als relevant voor mkb-accountants en wat verwachten zij op dit punt van de NBA? Uitkomsten van de ledenpeiling waren mede bepalend voor verdere invulling van het actieprogramma en het visiedocument 'MKB-accountant 2020'.

Stapelning taken vraagt om betere aansturing gemeenten

Tijdens het eeuwfeest van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, begin juni, heeft de NBA de publieke managementletter voor gemeenten 'Taak op taak, risico op risico' gepresenteerd. Deze publieke managementletter bevat belangrijke signalen voor de sector waaronder: risico's als gevolg van het overhevelen van taken van de Rijksoverheid naar gemeenten (stapelning van taken) en risico's ten aanzien van de financiële positie van gemeenten door verliezen bij gemeentelijke grondbedrijven.

Convenant Belastingdienst, AFM en BFT

De Belastingdienst gaat nauwer met de AFM, het BFT en de NBA samenwerken om ontoelaatbaar gedrag van accountants tegen te gaan. Partijen hebben daartoe begin juni convenanten ondertekend. De Belastingdienst steunt in haar toezicht op werkzaamheden van accountants. Echter, een aantal accountants blijkt zich niet altijd aan de wet- en

regelgeving te houden. Afspraak is dat de Belastingdienst flagrante normoverschrijdingen meldt aan de NBA.

Debat 'Assurance in het mkb'

Professioneel optreden en professional judgment moeten in de beroepsuitoefening van de MKB-accountant weer voorop komen te staan. Regels zijn daarbij de 'vangrails' in plaats van de belangrijkste leidraad voor het werk. Die twee punten kwamen vooral naar voren tijdens de NBA-TUACC-bijeenkomst 'Assurance in het MKB'. Aanleiding was de definitieve publicatie van de 'Handleiding Nederlandse controlestandaarden bij controles in het mkb'.

ALV NIVRA en NOvAA en

Tijdens de Ledenvergaderingen op 28 juni hebben NIVRA en NOvAA een aantal ontwerpverordeningen vastgesteld, waarvan de ontwerp-Verordeningen op de Kwaliteitstoetsing de belangrijkste zijn. Met deze nieuwe verordeningen zijn niet alleen de NIVRA- en NOvAA-regelingen geharmoniseerd, maar is ook de handhavende rol van de beroepsorganisatie aangescherpt. De NOvAA heeft verder in haar Ledenvergadering twee nieuwe bestuursleden benoemd: Herbert Reimers en Bert Willems. Voorafgaand vond de themabijeenkomst 'Van administreren naar signaleren' plaats. Wat zijn de praktische gevolgen van ICT-ontwikkelingen voor de werkzaamheden van de MKB-accountant? En wat betekent dit voor het businessmodel van accountantskantoren in het mkb-segment? Een interessante bijeenkomst met 275 deelnemers over de toekomst van de mkb-accountant.

Het jaar 2012 in Beeld

Juni / Juli / Augustus

Mvo voor mkb-accountants

De NBA heeft tijdens de themabijeenkomst van 28 juni de brochure 'Duurzaam ondernemen, mvo voor mkb-accountants' gepubliceerd. Deze publicatie, bestemd voor mkb-accountants is een praktisch handvat om duurzame prestaties van cliënten zichtbaar te maken.

PKI-overheidscertificaat

Voor het verzenden van SBR-berichten via Digipoort moet een accountant in het bezit zijn van een PKI-overheidservices certificaat en deze persoonlijk afhalen bij een zgn. Certificate Service Provider (CSP). Tijdens de Ledenvergadering van 28 juni waren alle vijf CSPs aanwezig en konden de leden de aangevraagde certificaten direct regelen.

Juli / augustus

Kwaliteit transparantieverslagen verder verbeterd

Uit de in juli gepubliceerde NBA-beoordeling naar de transparantieverslagen 2011 blijkt dat de kwaliteit opnieuw is verbeterd. Er wordt meer informatie verschaft over de werking van het systeem van kwaliteitsbeheersing. De kwaliteit van het transparantieverslag hangt wel samen met de omvang van de accountantsorganisatie. Kleinere accoun-

tantsorganisaties met een OOB-vergunning raken enigszins achterop. Naast scores en kwalitatieve toelichtingen zijn ook best practices en opvallende ontwikkelingen en aanbevelingen in de publicatie opgenomen.

Innovatiedebat Young Profs

Op 4 juli kwamen ca. 50 jonge accountants bijeen tijdens innovatiedebat Young Profs. Op de agenda stonden (vermindere van) werkdruk, de toekomstige controleverklaring en data-analyse. Voorkom burn-out door je mentale weerbaarheid te trainen, kom met een meer informatieve controleverklaring en neem data-analyse op in het curriculum van de accountant, waren de belangrijkste aanbevelingen.

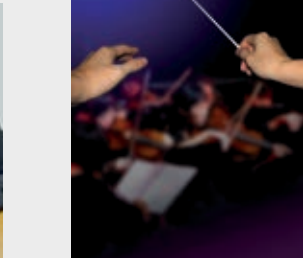
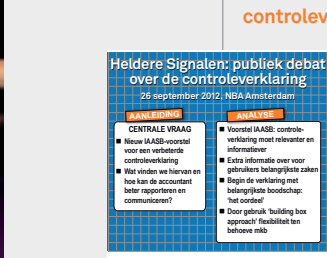
Smartphone app voor mkb-kantoren

De NBA heeft samen met UnitApp een app ontwikkeld voor mkb-accountantskantoren. Hiermee kunnen kantoren hun cliënten mobiel op de hoogte houden van fiscaal nieuws en bedrijfsinformatie. De app kan worden uitgebreid met een klantenportaal, zodat cliënten fiscale aangiften via hun smartphone kunnen goedkeuren en doorsturen naar Digipoort. NBA-leden kunnen de app met 25% korting aanschaffen. 20 Kantoren hebben hiervan gebruik gemaakt.

Update voorbeeldbrieven- en verklaringen

Als gevolg van de invoering van de Flex BV per 1 oktober 2012 heeft de NBA eind juli een aantal aanpassingen doorgevoerd in de teksten voor voorbeeldbrieven en -verklaringen. De aanpassingen hebben vooral betrekking op de splitsings- en fusieverklaringen.

8600 deelnemers
aan LinkedIngroep NBA

<p>5 september Aansluiten op SBR</p>	<p>13 september NBA-VRC-bijeenkomst: familiebedrijven</p> <p>6 september NBA ondertekent convenant met AFM</p>	<p>20 september Debat over Toon aan de Top</p> <p>20 september Jaarevent Young profs</p>	<p>27 september BoardRoom Meeting ENECO</p> <p>26 september Jaarverslag Klachtencommissie NIVRA/NOvAA</p> <p>26 september Naar een verbeterde controleverklaring</p>	<p>3 oktober NBA-publicatie Flex-BV</p>
				

September

Aansluiten op SBR

In het najaar organiseerde het SBR-Programma in samenwerking met de NBA de SBR Aansluitdagen 2012. Tijdens deze bijeenkomsten werd aan intermediairs stap voor stap uitgelegd hoe zij moeten aansluiten op SBR. Binnen korte tijd waren de verschillende locaties volgeboekt. Samen met het online Aansluitwebinar, hebben in totaal bijna 4100 deelnemers deelgenomen.

NBA ondertekent convenant met AFM

De NBA gaat vanaf 2013 kantoren toetsen die een AFM-vergunning hebben voor het verrichten van wettelijke controles. Met ondertekening van het convenant wordt de dubbele reguliere toetsing van kantoren door zowel AFM als NBA voorkomen. Kantoren met OOB-vergunning worden uitsluitend door de AFM getoetst en vallen buiten het convenant.

Debat over Toon aan de Top

Tijdens de debatbijeenkomst 'Het boegbeeld als voorbeeld', publiceerde de NBA de resultaten van het onderzoek naar de toon aan de top. De NBA wil met het onderzoek accountants stimuleren toon aan de top bespreekbaar te maken bij hun cliënten, maar ook binnen de organisaties waar zij zelf werken. 75 belangstellenden namen deel aan het debat. Belangrijkste conclusie: toon aan de top vergt lef. De publicatie is onderdeel van het NBA-project Kennis Delen.

Jaarevent Young profs

De huidige generatie accountants heeft behoefte aan een goede work-life balans. Een van de conclusies tijdens het jaarlijkse event van de NBA Young Profs in Amsterdam, die dit keer als thema 'Accountant in balans' meekreeg. De accountant 2.0 wil daarnaast uitdaging, snelle feedback en vertrouwen. 100 Young Profs namen deel aan het debat.

Naar een verbeterde controleverklaring

In reactie op discussies over de relevantie en de informatiewaarde van de controleverklaring deed de International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) in 2012 voorstellen voor een verbeterde versie van de controleverklaring. Om alle belanghebbenden, niet alleen accountants in de discussie te betrekken organiseerde de NBA op 26 september een publiek debat dat werd voorafgegaan door een enquête onder de leden over de IAASB-voorstellen. De 60 deelnemers aan het debat waren het over een ding eens: 'de controleverklaring moet relevanter'.

Oktober

NBA-publicatie Flex-BV

Omdat de invoering van de Flex-BV per 1 oktober gevolgen heeft voor de praktijk van de accountant en zijn klanten, heeft de NBA de publicatie Flex-BV uitgebracht. In deze uitgave worden de belangrijkste wijzigingen in het bv-recht beschreven, zodat de accountant goed geïnformeerd is over de wijzigingen en zo de klanten beter kan begeleiden.

Het jaar 2012 in Beeld

Oktober / November

5 oktober
Accountancy
Beloningsonderzoek
2012

9 oktober
Verslag
RvC voor
verbetering
vatbaar

15 oktober
Nieuwe
website
Accountant-
worden.nl live!

24 oktober
Discussie en debat
over accountantsopleidingen
tijdens onderwijssymposium

25 oktober
Platform Taxateurs en
Accountants (PTA) publiceert
27 aanbevelingen voor taxeren
en taxatierapporten

31 oktober
NBA-VRC
jaarcongres 2012

1 november
NBA-hand-
reiking voor
accountants
bij financiële
instellingen

3 november
NBA promoot
accountant
op Landelijke
Startersdag

Accountancy Beloningsonderzoek 2012

Ook accountants hebben last van de crisis. Salarisniveaus stagneren, partners leveren in, doorstroommogelijkheden nemen af en ook verwachtingen worden bescheidener. Dat blijkt uit de achtste editie van het Accountancy Beloningsonderzoek van Accountant.nl. Het onderzoek is gebaseerd op 3.028 ingevulde vragenlijsten (dertien procent respons).

Discussie en debat over accountantsopleidingen tijdens onderwijssymposium

Tijdens het onderwijssymposium 'Op de toekomst voorbereid' gingen circa 120 deelnemers in op aanbevelingen van de NBA-Commissie Onderwijsfusie voor een nieuw opleidingsmodel voor de toekomstige accountancyopleidingen. Vooral het voorstel om een nieuwe beroepstitel 'MKB-accountant', naast de AA- en RA-titel, te introduceren leidde tot veel discussie, ook op Accountant.nl.

NBA-VRC jaarcongres 2012

700 Financieel professionals bezochten het NBA-VRC-Jaarcongres 2012 in het Beatrix Theater te Utrecht. Onder leiding van dagvoorzitter Mathijs Bouman stond deze dag het thema 'Zicht op waarde' centraal. Wat bepaalt vandaag en morgen de waarde van een onderneming? Hoe slaagt een onderneming erin om (duurzaam) waarde te creëren?

59 klachten ingediend bij de
Klachtencommissie NIVRA/NOvAA

Interessante vragen omdat er meer dan ooit behoefte bestaat aan houvast, betrouwbaar inzicht én zicht op de toekomst. Sprekers waren o.a. Piet Moerland, CEO Rabobank, Gosse Boon, CFO Nutreco en Kevin Kaiser, hoogleraar INSEAD.

November

NBA promoot accountant op Landelijke Startersdag

Begin november vond de elfde editie van de Landelijke Startersdag plaats. Een dag waarop de Kamer van Koophandel haar deuren openstelt voor een ieder die meer wil weten over het ondernemerschap. De NBA is landelijke sponsor en is op 18 locaties aanwezig met de NBA-promotiestand. Maar liefst 60 accountants stonden als NBA-ambassadeur bezoekers te woord en benadrukten de toegevoegde waarde van accountants voor startende ondernemers.

Accountantscongres Curaçao

Dit door de NBA en de Dutch Caribbean Accountants Association georganiseerde congres ging dit jaar over de toekomst van het sociale zekerheid in tijden van crisis. Ofwel zijn de pensioenen en de zorg in de huidige opzet nog wel betaalbaar? Ruim 120 deelnemers namen deel aan het congres met sprekers uit Nederland en Curaçao.

Wees extra alert op fraude

Accountants moeten door de economische crisis extra alert zijn op fraude bij organisaties die door hen worden gecontroleerd. Inhoud van de NBA-Alert die in november is ge-

publiceerd en die concrete voorbeelden van situaties geeft met een verhoogd risico op fraude, zoals de waardering van onroerend goed. De publicatie is gebaseerd op bestaande regelgeving, zoals de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme en de Wta.

Accountantsdag 2012

Accountantsdag 2012, met als titel 'IJsbrekers, Denken, durven, doen' trok dit jaar circa 1100 bezoekers. Het programma was flink vernieuwd, met een nieuwe dagvoorzitter Petra Griizen en inbreng van een nieuwe generatie. Ook werden 18 deelsessies gehouden: 's ochtends door sprekers van buiten het accountantsberoep en 's middags kwamen de thema's uit het vak zelf aan bod. Daarbij ging het vooral over vernieuwing, inspelen op veranderingen en de juiste mindset. In het slotdebat gaf voorzitter Ruud Dekkers een eerste aanzet voor de houtskoolschets van het accountantsberoep in 2020, mede gebaseerd op input uit de debatreeks van 2012.

DSM winnaar De Kristal

De prijs voor het meest transparante jaarverslag van Nederland, De Kristal, is net als in 2011 uitgereikt aan DSM. DSM kwam als beste uit de bus van bijna 500 bedrijven en eindigde als hoogste op de Transparantiebenchmark 2012. De Kristalprijs is een gezamenlijk initiatief van het ministerie van Economische Zaken (EZ) en de NBA.

Onderzoek 1600 gevallen van mogelijk onrechtmatig titelgebruik

Om meer inzicht te krijgen in de omvang van het onrechtmatig titelgebruik is de NBA samen met de Belastingdienst

begin 2012 een nader onderzoek gestart. Via internet werd gezocht naar personen en kantoren die in hun naam termen als 'accountant', 'accountantskantoor', 'accountancy' en 'accounting' gebruiken en dit werd vergeleken met de bij de NBA geregistreerde accountants en accountantspraktijken. Uit het onderzoek blijkt dat circa 1600 personen/ kantoren zich mogelijk schuldig maken aan onrechtmatig titelgebruik.

Webinar integrated reporting

Dit door de ledengroep AIB's georganiseerde webinar, te vinden op de NBA-site, ging over het doel en de meerwaarde van geïntegreerde verslaggeving. Waar komen de ontwikkelingen vandaan, waar gaan ze naartoe, wat zijn de best practices en hoe kunnen organisaties er zelf mee aan de slag gaan?

December

Onderzoek toon aan de top bij accountantskantoren

Een ruime meerderheid van de accountants is positief over de zichtbaarheid en communicatie van normen en waarden binnen accountantskantoren en bedrijven. Er is echter wel een verschil tussen de perceptie van de leiding en de 'werkvloer'. Dit was het resultaat van de door bijna 2000 leden ingevulde enquête naar de toon aan de top bij accountantskantoren en organisaties waar accountants werkzaam zijn. De enquête is een vervolg op het eerdere onderzoek naar de mogelijkheden voor accountants om toon aan de top te agenderen bij hun cliënten.

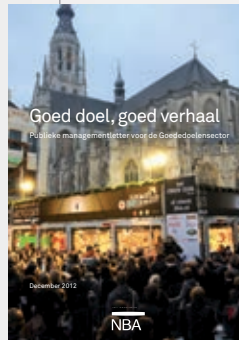
12 december
Publicatie
Het jaar 2011
verslagen

11 december
Eerste Kamer stemt in met
nieuwe accountantswet

11 december 50x Fraude in praktijk

13 december
PML goede-
doelensector

18 december
Nieuwe PE-
regeling NBA

17 december
Ledenvergaderingen
NIVRA en NOvAA

17 December
Themabijeenkomst:
de samenstellings-
verklaring anno 2013

28 december
NBA Alert 'Scheiding
controlediensten en
verplichte kantoor-
roulatie

Eerste Kamer stemt in met nieuwe accountantswet

Medio december stemde de Eerste Kamer in met de nieuwe Wet op het accountantsberoep. Daarmee werd de fusie tussen NIVRA en NOvAA, een feit. Per 1 januari 2013 zijn beide organisaties opgegaan in de NBA. De NBA behoudt, net als de rechtsvoorgangers, de status van publiekrechtelijke beroepsorganisatie, met regelgevende bevoegdheden voor accountants. De NBA telt ruim 21.000 leden.

Publicatie Het jaar 2011 verslagen

De informatie over de waardering en toelichting van vastgoed in de jaarrekening van AWBZ-zorginstellingen schiet tekort. Dat blijkt uit het jaarlijkse onderzoek van de NBA naar de kwaliteit van de jaarverslaggeving in Nederland. 'Het jaar 2011 verslagen' is een gezamenlijke uitgave van het MAB en de NBA en bevat artikelen over de jaarverslaggeving van ondernemingen en instellingen over het boekjaar 2011.

PML goededoelensector

Op 13 december werd tijdens de jaarlijkse bijeenkomst van het Centraal Bureau Fondsenwerving het eerste exemplaar van de publieke managementletter "Goed doel, goed verhaal" aangeboden. Deze publieke managementletter had dit keer betrekking op de goededoelensector. Goededoelenorganisaties moeten meer inzicht geven in hun prestaties en de bereikte maatschappelijke effecten van hun handelen. Ook pleitte de NBA voor meer openheid over risico's, tegenvallers en mislukte projecten.

Ledenvergaderingen NIVRA en NOvAA

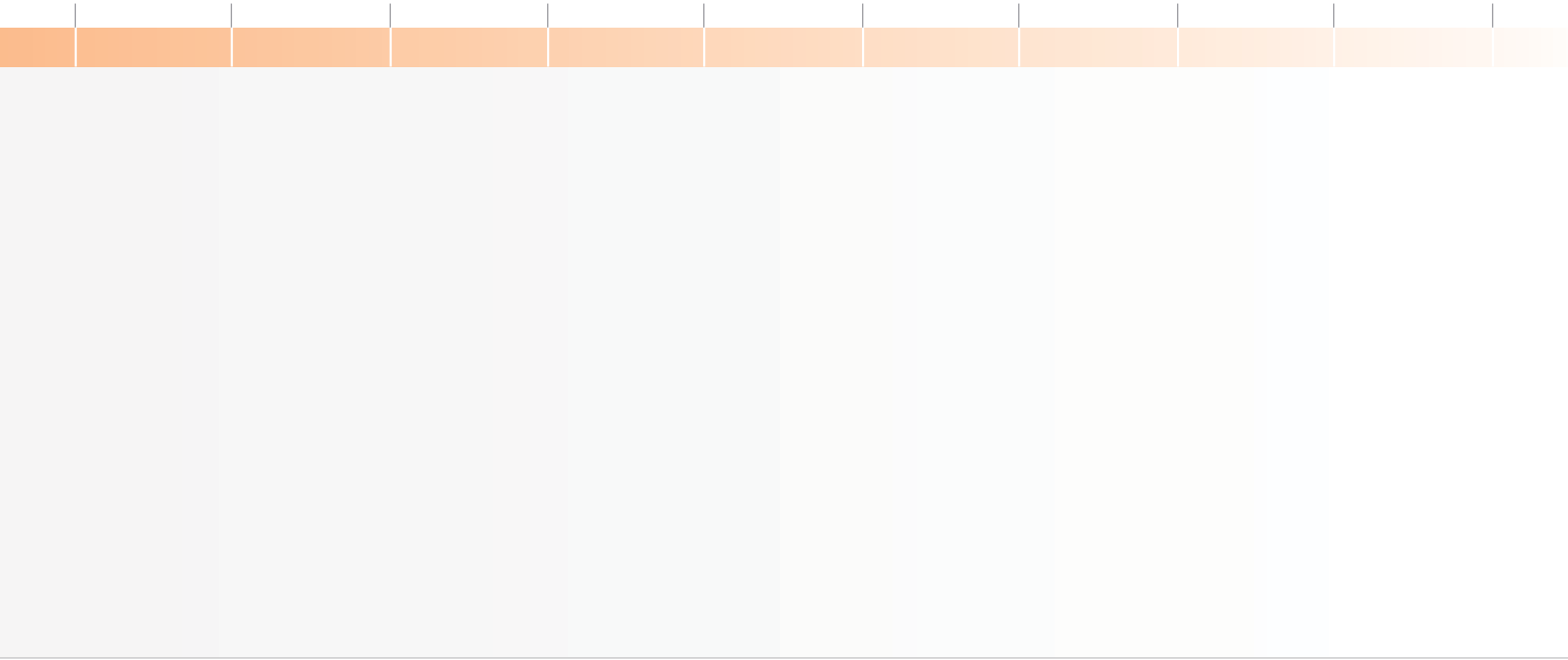
Tijdens de Algemene Ledenvergadering van het Koninklijk

NIVRA op 17 december is Huub Wieleman gekozen tot bestuursvoorzitter, als opvolger van Ruud Dekkers. Wieleman wordt per 1 januari 2013 ook voorzitter van de NBA. De voorzitter van de NOvAA, Dirk ter Harmsel, wordt per die datum vice-voorzitter van de NBA. Jaap Hetebrij, Ernst & Young, is als nieuw lid toetreden tot het NIVRA-bestuur. Op dezelfde datum vond ook een NOvAA-Ledenvergadering plaats. Agendapunten die in beide Ledenvergaderingen aan de orde kwamen betroffen: de NBA-beleidsplannen voor 2013-2014 en de Verordening op de Raad voor Toezicht. Beide besturen van NIVRA en NOvAA gaan vanaf januari samen verder als NBA-bestuur.

Ca. 2700 AIB's volgden in 2012
de training Ethiek voor AIBs

NBA Alert 'Scheiding controlediensten en verplichte kantoorroulatie

Met de vaststelling van de Wet op het Accountantsberoep op 11 december 2012 zijn twee amendementen goedgekeurd die invloed hebben op de werkzaamheden van kantoren met een OOB-vergunning. De amendementen over scheiding controle en advies en verplichte kantoorroulatie voor OOB-kantoren beogen de onafhankelijkheid van de controlerende accountant te verhogen. Als uitleg van de wet en de amendementen is eind december NBA Alert 27 uitgebracht. In een later stadium zal de NBA de nieuwe wetsbepalingen nader uitwerken in onafhankelijkheidsregels.

Blik op 2013

De accountant moet relevanter worden. Dat is de kern van het beleid van het NBA-bestuur voor 2013 en 2014. Beleid dat is vertaald in zeven concrete projecten voor 2013 die mede tot stand zijn gekomen dankzij de input van leden tijdens de debatreeks van 2012 (zie kader). Projecten die zowel betrekking hebben op de wettelijke controle als de dienstverlening in het mkb.

Het Plan van Aanpak Accountancy krijgt opnieuw veel aandacht in het project 'Verbeter signalerend vermogen'. De professioneel-kritische instelling van de accountant, transparantie over accountantswerkzaamheden, versterking signalerend vermogen van de accountant (project Kennis Delen) en relevantere rapportages zijn onderwerpen die ook in 2013 aan bod komen. Naast drie nieuwe publieke managementletters staat ook de ontwikkeling van een normenkader voor governance, risk en compliance op de rol.

Het project 'Sector in control' is gericht op het in kaart brengen van de rapportage- en controleketen binnen een sector met het doel de 'control' binnen die sector te versterken. In 2013 wordt gestart met de controleketen in de zorg. Het 'project Actieprogramma mkb' betreft een voortzetting van de activiteiten uit het in 2012 opgezette actieprogramma dat is gebaseerd op het visiedocument 'MKB-accountant 2020'. Beter inzicht in de wensen van de markt, ontwikkelen van competenties en op de mkb-praktijk toegesneden standaarden om zo het hoofd te kunnen bieden aan de veranderingen in de mkb-praktijk. In 2013 zal dit resulteren in publicaties over de uitkeringstoets en cloud computing.

Om de meerwaarde van het accountantsberoep opnieuw te bewijzen zal de NBA in 2013 nadrukkelijker de dialoog aangaan met het maatschappelijk verkeer en haar visie geven op nieuwe ontwikkelingen. Een voorbeeld hiervan is het project 'Integrated reporting'. De aftrap hiervan vindt in 2013 plaats met de publicatie van een visiedocument.

De door de NBA in 2011 ingezette verscherpte handhaving ten aanzien van overtreders van wetgeving, gedrags- en beroepsregels staat ook de komende jaren centraal. In het kader van het project 'Intensivering handhaving' wordt onvoldoende controlekwaliteit steviger aangepakt en worden incidenten actiever gemonitord. Deze monitoring zal ook worden uitgebreid naar het optreden van intern accountants en accountants in business. Het aanpakken van de 1600 dossiers van onrechtmatig titelgebruik is ook een belangrijk speerpunt.

Leren van fouten en incidenten om die in de toekomst te kunnen voorkomen. Dit is waar het om draait in het project 'Verbeter het lerend vermogen'. Bij dit project wordt gebruikgemaakt van ervaringen ten aanzien van risicomanagement en crisispreventie uit andere maatschappelijke sectoren, zoals de luchtvaart en medische sector. In 2013 zullen deze inventarisaties moeten resulteren in aanbevelingen voor het accountantsberoep.

Het project 'Een marktgericht onderwijsmodel' is niet geheel nieuw. De aftrap voor het toekomstige opleidingsmodel werd in 2012 gegeven met de publicatie van het discussierapport 'Op de toekomst voorbereid'. Met dit project wil de NBA komen tot een gemeenschappelijk gedragen visie op onderwijs en opleiding. Daarbij hoort een onderzoek naar de aansluiting op de markt, een advies ten aanzien van de kwalificatiestructuur en een vernieuwd beroepsprofiel dat zal leiden tot de presentatie van een nieuw model in 2013.

Prioriteiten voor 2013

---

1. Verbeter signalerend vermogen

---

2. Sector 'in control'

---

3. Actieprogramma mkb

---

4. Stimuleer Integrated reporting

---

5. Intensivering handhaving

---

6. Verbeter het lerend vermogen

---

7. Een marktgericht onderwijsmodel

Naast bovenstaande projecten hebben de ledengroepbesturen en het Adviescollege voor Beroepsreglementering voor 2013 hun eigen speerpunten en projecten geformuleerd. Die sluiten veelal aan bij de hiervoor beschreven bestuursprojecten. Ledengroepoverstijgende activiteiten als de nieuwe VGBA en het nieuwe onderwijsmodel staan bij alle ledengroepen op de planning voor 2013. Daarnaast zal het Ledengroepbestuur Openbaar accountants zich richten op het mkb-actieprogramma, staat bij het Ledengroepbestuur Accountants in Business ethiek en integrated reporting op de agenda en zal het Ledengroepbestuur Intern en Overheidsaccountants zich toeleggen op het onderwerp governance, risk & compliance. Projecten die zijn afgestemd met het bestuur.

Voor de NBA-bureauorganisatie zelf betekent het definitief worden van de fusie per 1 januari 2013 dat een groot aantal Verordeningen en Nadere voorschriften moeten worden aangepast in 2013. De VGBA en de onafhankelijkheidsvoorschriften zijn hiervan de belangrijkste en zullen definitief worden vastgesteld in de Ledenvergadering in december 2013. Verder zal het stroomlijnen van de verschillende interne processen nog de nodige inspanningen vergen van het bureau. Maar het eind van de tunnel is in zicht met de afronding van het ERP-project in 2013.

De beroepsorganisatie kan zich dan weer volledig richten op haar wettelijke taken, proactief zijn, met een hoge relevantie en impact.

© 2013 NBA te Amsterdam.

Overname van (gedeelten van) de tekst is toegestaan, mits bronvermelding.
Dit jaaroverzicht heeft betrekking op het boekjaar 1 januari 2012 tot en met 31 december 2012.

Redactie

NBA

Beeld

Marja Brouwer

Opmaak

Madeggs

Verschijningsdatum

Mei 2013

Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA

Antonio Vivaldistraat 2 - 8
1083 HP Amsterdam
Postbus 7984
1008 AD Amsterdam

T 020 301 03 01
F 020 301 03 02
E nba@nba.nl
I www.nba.nl